

Łukasz DONAJ

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
ORCID: 0000-0002-7720-1260

Marcin WOCHELSKI

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
ORCID: 0000-0002-7235-3214

Ewolucja przemówień Wołodymyra Zełenskiego jako prezydenta Ukrainy przed 24 lutego 2022 roku

Streszczenie: Wybrany prawie trzy lata temu prezydent Ukrainy Wołodymyr Zełenski był początkowo postrzegany przez pryzmat swojej wcześniejszej kariery aktorskiej, co wpłynęło na brak szerszego zainteresowania treścią jego wystąpień. Zbrojna agresja Federacji Rosyjskiej na Ukrainę spowodowała skupienie uwagi świata na tym kraju oraz jego przywódcy tym bardziej, że zaczęto doceniać zdecydowanie i skuteczność podejmowanych działań. Celem artykułu jest analiza oficjalnych wystąpień prezydenta Wołodymyra Zełenskiego, w okresie od złożenia przysięgi przed Radą Najwyższą (20 maja 2019 r.), do rozpoczęcia agresji w dniu 24 lutego 2022 r. Na podstawie badania z użyciem metody analizy treści dowiedziono, że przemówienia prezydenta cechują się konsekwencją przekazu i naciskiem na zrozumiałość formy, a w zakresie treści, obok wątków odwołujących się do dziedzictwa narodowego i aktualnej sytuacji społeczno-politycznej, akcentują budowę nowoczesnego, demokratycznego społeczeństwa.

Słowa kluczowe: Zełenski, Ukraina, przemówienie, społeczeństwo, reformy

20 maja 2019 r., po złożeniu przysięgi przed Radą Najwyższą, Wołodymyr Zełenski objął urząd prezydenta Ukrainy, stając się szóstą osobą pełniącą tę funkcję od proklamowania przez Ukrainę niepodległości 24 sierpnia 1991 r. (Hrycak, 2000, s. 322–323; Hubarev, 2004, s. 591–592; *Postanova...*, 1999; *Postanova...*, 2005; *Protokol...*, 2010; *Protokol...*, 2014; *Volodymyr...*, 2019). W inauguracyjnym przemówieniu ogłosił rozwiązanie parlamentu, co było jednocześnie zapowiedzią nowych wybo-

rów, które przeprowadzono w dniu 21 lipca 2019 r. Wyniki głosowania przełożyły się na 254 mandaty dla popierającego prezydenta ugrupowania Sługa Narodu, co w 450-osobowej Radzie dało tej partii samodzielnią większość (*Wybory...*, 2019), a co za tym idzie możliwość wdrożenia gruntownych reform w państwie, które miały być przeprowadzone przez zespół specjalistów niezwiązanych wcześniej z polityką. Zełenski oparł swoją kampanię prezydencką na obietnicach szybkiego uzdrowienia kraju ze zjawisk niepożądanych, szczególną uwagę przywiązując do walki z korupcją i pozbawienia stanowisk skompromitowanych urzędników państwowych. Po ponad dwóch latach i dziewięciu miesiącach od objęcia urzędu, w dniu 24 lutego 2022 r. Federacja Rosyjska dokonała zbrojnej agresji na terytorium Ukrainy, wobec czego prezydent wprowadził stan wojenny na terenie całego kraju (*Blasts...*, 2022), co wymusiło tymczasową zmianę funkcjonowania państwa i reorganizację działań politycznych w Kijowie. Z oczywistych względów wstrzymany został również proces przemian, napotykający po drodze trudności różnorodnego charakteru, które jednak nie stanowią przedmiotu niniejszej publikacji. W związku z konfliktem zbrojnym zmienił się nie tylko model wypowiedzi prezydenta Zełenskiego, ale także zwiększyła się liczba wygłaszanych przemówień, kierowanych nie tylko do społeczeństwa ukraińskiego, ale też do parlamentów obcych państw i organizacji międzynarodowych. Sytuacja ta skłoniła autorów do zbadania, w jaki sposób zmieniały się oficjalne wypowiedzi prezydenta Ukrainy w okresie pomiędzy 20 maja 2019 r. a 24 lutego 2022 r. Podjęto próbę znalezienia odpowiedzi na następujące pytania badawcze: Czy można dostrzec wzrost ilości elementów patriotycznych w związku z narastającym zagrożeniem ze strony Federacji Rosyjskiej?, Czy widać zmiany w treściach przekazywanych obywatelom w kolejnych latach prezydentury?, Czy istnieje element (bądź elementy) stanowiący punkt wspólny dla większej liczby wypowiedzi? Jako podstawowa metoda badawcza w niniejszym artykule zostanie wykorzystana metoda analizy treści. Analizie zostaną poddane wyłącznie przemówienia opublikowane i zarchiwizowane na oficjalnej internetowej witrynie Biura Prezydenta Ukrainy (dawniejszej Administracji Prezydenta). Autorzy uważają, że przekaz prezydenta jest konsekwentny i pokazuje niezmiennie dążenie do budowania silnego, nowoczesnego i niezależnego państwa w całym okresie sprawowania urzędu. Zakres ilościowy badanych wystąpień wynosi 24 pozycje, więc dla dokładniejszej ich oceny konieczne stało się podzielenie na kilka grup, uwzględniając podejmowaną w nich tematykę. Wybór przemówień do szczegółowej analizy podyktowany

został koniecznością selekcji, na podstawie cech istotnościowych. I tak, pierwsza grupa obejmuje mowy związane z rocznicami narodowymi i świętami państwowymi (m.in. Dzień Niepodległości Ukrainy, Dzień Zwycięstwa nad Nazizmem w II Wojnie Światowej, Dzień Pamięci Ofiar Wielkiego Głodu, czy też Dzień Jedności Ukrainy). Do drugiej grupy można zaliczyć wypowiedzi związane z rozwojem pandemii COVID-19 i wprowadzaniem na Ukrainie obostrzeń sanitarnych. Trzecią grupę stanowią natomiast przemówienia kierowane do organizacji międzynarodowych i wygłaszane podczas wizyt za granicą. Jest też kilka wypowiedzi, które nie mieszczą się bezpośrednio w wyżej opisywanej klasyfikacji, np. orędzia wygłaszane przed parlamentem, czy związane z bieżącymi wydarzeniami (m.in. wybory do Rady Najwyższej, katastrofa lotu Ukraine International Airlines 752).

20 maja 2019 r., po złożeniu przewidzianej w Konstytucji Ukrainy przysięgi prezydenckiej, Wołodymyr Zełenski wygłosił orędzie, kierowane nie tylko do zebranych deputowanych Rady Najwyższej, ale do całego społeczeństwa ukraińskiego. Podkreślił w nim odpowiedzialność każdej Ukrainki i każdego Ukraińca za swoją ojczyznę i za jej pomyślność. Przypomniał o wybranym przez Ukrainę kierunku – integracji europejskiej. Zaznaczył, że w jedności narodu tkwi siła, niezależnie od miejsca zamieszkania i to ona, wypływając z poczucia wspólnoty, pozwoli przezwyciężyć kryzys w Donbasie i inne problemy. To właśnie zakończenie wojny we wschodniej części kraju, przywrócenie pełnej kontroli nad okupowanymi ziemiami oraz powrót wszystkich więźniów prezydent uznał za najważniejsze zadania rozpoczynającej się prezydentury. Zełenski wspominał również o codziennych udrękach mieszkańców Ukrainy, takich jak niskie wynagrodzenia za pracę i świadczenia socjalne, niedoinwestowany system opieki zdrowotnej oraz zły stan sieci drogowej. Nawiązując do tego, skrytykował urzędujący wówczas gabinet Wołodymyra Hrojsmana, zarzucając mu brak zdecydowanych działań (Zełenski, 2019a). W tym kontekście przywołał słowa prezydenta Stanów Zjednoczonych Ronalda Reagana (1911–2004), który w swojej mowie inauguracyjnej z dnia 20 stycznia 1981 r. mówił tak: „In this present crisis, government is not the solution to our problem; government is the problem.” (Reagan, 1981). Cytując słowa światowej sławy polityka, amerykańskiego męża stanu,

nowy prezydent wskazywał, na kim ma zamiar się wzorować i jakie zasady wprowadzać w życie. Za tym argumentem przemawia fakt, że chwilę później mówił o budowie nowej rzeczywistości, co można rozumieć jako zapowiedź daleko idących przemian, opartych o równość obywateli wobec prawa i transparentność działań polityków. Następnie Zełenski zwrócił się do deputowanych o uchwalenie aktów prawnych, mających znieść immunitet parlamentarny, wprowadzić odpowiedzialność karną za nielegalne wzbogacenie oraz znowelizować ordynację wyborczą. Wniósł również o odwołanie ze stanowisk Ministra Obrony Ukrainy, Prokuratora Generalnego oraz Szefa Służby Bezpieczeństwa Ukrainy, po czym ogłosił rozwiązanie Rady Najwyższej VIII kadencji. Trzeba tutaj wspomnieć, że już na początku czerwca 2019 r. parlament odrzucił wnioski prezydenta w sprawach dymisji przywoływanych urzędników (Bodalska, 2019; *Holova...*, 2019; *Rada...*, 2019). Ponadto nie został wówczas przyjęty prezydencki projekt zmian w zasadach przeprowadzania wyborów, nowe przepisy w tym zakresie uchwaliła dopiero Rada Najwyższa IX kadencji, wyłoniona w elekcji z lipca 2019 r. (Iwański, Matuszak, 2020; Radchuk, 2019). Samo rozwiązanie parlamentu i zarządzenie nowych wyborów przez prezydenta budziło kontrowersje wśród prawników, jednak Sąd Konstytucyjny Ukrainy orzekł, że decyzja ta była zgodna z Konstytucją Ukrainy.

W kolejnych przemówieniach Wołodymyra Zełenskiego, już od początku kadencji wyraźnie widać, że prezydent miał świadomość zagrożenia, jakie płynie z fałszywych informacji medialnych docierających do obywateli. Przekaz nieobiektywny i niesprawdzony może być czynnikiem destabilizującym państwo, a co za tym idzie budującym w oczach świata wizerunek Ukrainy pełnej sprzeczności i problemów wewnętrznych. Istotny stał się element budowania porozumienia ponad podziałami, w oparciu o własną historię i doświadczenie. Można to zaobserwować w mowie z okazji Dnia Niepodległości Ukrainy z dnia 24 sierpnia 2019 r., gdzie wymienione zostały najważniejsze momenty w dziejach Rusi Kijowskiej i Ukrainy, począwszy od chrztu księcia kijowskiego Włodzimierza I Wielkiego i mieszkańców Kijowa w 988 roku, przez siedemnastowieczne boje Kozaków pod wodzą Bohdana Chmielnickiego, aż do 24 sierpnia 1991 r. (uchwalenie Deklaracji Niepodległości Ukrainy przez Radę Najwyższą Ukraińskiej SRR). Zbiór wówczas przytoczony, będący przecież w dalszym ciągu zbiorem otwartym, należy zinterpretować jako ciągłe dążenie do spajania społeczeństwa w jedną całość, wspólnotę budowaną na narodowych wartościach, niezależnie od języka

(rosyjskiego czy ukraińskiego), wieku, płci i wyznawanej religii. Przemawia za tym również pochwała dla bohaterskich żołnierzy Sił Zbrojnych Ukrainy, toczących walkę z wrogiem na wschodzie. Wymownym zakończeniem tego wystąpienia jest wyrażenie przekonania, że z pewnością zostanie ustanowione nowe święto państwowe – z okazji zakończenia wojny (Zełenski, 2019b).

Niecały tydzień później, bo już 29 sierpnia 2019 r., odbyło się pierwsze posiedzenie parlamentu wybranego w lipcowych wyborach. Z tej okazji prezydent Ukrainy wygłosił orędzie do deputowanych, mówiąc o bieżących problemach do rozwiązania i oczekiwaniach społecznych. Podkreślił konieczność wprowadzenia usprawnień i zachęt w procesie przyciągania inwestorów zagranicznych, umacniania niezależności i efektywności systemu energetycznego, mobilizowania rozwoju ukraińskiej nauki i cyfryzacji administracji publicznej (Zełenski, 2019c). Zauważone tutaj wezwania do podejmowania konkretnych działań są kolejnym przejawem dążeń do samodzielności Ukrainy we wszystkich sektorach funkcjonowania państwa. Było to o tyle istotne, że po raz pierwszy od 1991 r. w Radzie Najwyższej jedno ugrupowanie zdobyło większość bezwzględną, dającą możliwość sprawnego uchwalania aktów prawnych. Tego samego dnia został powołany gabinet Ołeksija Honczaruka, dotychczasowego zastępcy Szefa Biura Prezydenta Ukrainy, złożony głównie z młodych fachowców w swoich dziedzinach, lecz niemających doświadczenia politycznego (*Novym...*, 2019). Nowy rząd w ukształtowanym układzie sił i powiązań stał się w zasadzie technicznym wykonawcą poleceń płynących z Biura Prezydenta, bez posiadania dużego wpływu na odgórne decyzje. Nie zmieniło się to również po dymisji Honczaruka i utworzeniu nowego gabinetu Denysa Szmyhala, wcześniej wicepremiera i ministra rozwoju wspólnot i terytoriów w dniu 4 marca 2020 r. (Barkar, 2020). Przy tej okazji, przed głosowaniami nad dymisją poprzedniego i utworzeniem nowego rządu, prezydent skierował do parlamentarzystów orędzie, doceniając w nim osiągnięcia gabinetu Honczaruka, takie jak spadek inflacji, walkę z szarą strefą, obniżenie stawki bazowej Narodowego Banku Ukrainy, czy znacznie niższy poziom skorumpowania w porównaniu do poprzednich rządów. Jednocześnie zaznaczył, że Ukraińcy potrzebują i oczekują intensyfikacji pracy ministrów. Zawarł jednocześnie krytykę, wskazując na deficyt budżetowy, problemy z opłatami celnymi, spadek produkcji przemysłowej oraz nieuporządkowany system wystawiania rachunków i pobierania opłat za dostawy gazu. W tym miejscu padł zarzut o brak systematycznej i sprawnej komunikacji rządu z obywatelami (Ze-

łenski, 2020a). Te słowa są o tyle znaczące, że Zełenski od początku sprawowania urzędu postawił na płynną komunikację ze społeczeństwem, używając także kanałów i kont w mediach społecznościowych. Mówiąc dalej, przypomniał o palących dla mieszkańców Ukrainy kwestiach, m.in. niskich emeryturach, restrukturyzacji górnictwa i reformie świadczeń medycznych. To przypomnienie, choć w nieco innych wyrażeniach, wątków podnoszonych już w czasie mowy inauguracyjnej z dnia 20 maja 2019 r. oraz orędzia wygłoszonego 29 sierpnia 2019 r., podczas pierwszego posiedzenia Rady Najwyższej IX kadencji. Prezydent przyznał, w imieniu swoim i wszystkich polityków, że popełniali i popełniają błędy, ale kierunek obrany przez państwo, szczególnie dążenie do zakończenia konfliktu w Donbasie jest właściwy. Powtórzył również, za Václavem Havlem (1936–2011), pierwszym prezydentem Republiki Czeskiej następujące słowa: „Pięć lat błędów jest lepsze niż 50 lat sabotażu” (Zełenski, 2020a). Jest to kolejny sygnał świadczący o chęci wzorowania się na politykach, którzy swoimi działaniami i rolą, jaką odegrali podczas demokratycznych przemian przełomu lat 80. i 90. XX w. zdobyli międzynarodowe uznanie.

Utworzenie gabinetu Szmyhala nastąpiło w przededniu wybuchu pandemii COVID-19. W drugiej połowie marca 2020 r. nastąpił intensywny wzrost zakażeń w całej Europie, w związku z czym większość państw zdecydowała się wprowadzić daleko idące obostrzenia sanitarne, mające zapobiec rozprzestrzenianiu się choroby. Ukraina nie stanowiła tutaj wyjątku, bowiem kolejne przemówienie Zełenskiego z dnia 13 marca 2020 r. dotyczy właśnie ogłoszenia nadzwyczajnych środków przeciwpandemicznych. Prezydent przekazał wówczas informacje dotyczące zamknięcia granic państwowych, zapowiedzi wstrzymania ruchu lotniczego, planowanych powrotów Ukraińców z innych krajów, koordynacji działań medycznych oraz pomocy kredytowej dla biznesu. Prosił również mieszkańców, aby pozostali w domach, natomiast kierownictwo firm zachęcał do wprowadzania w szerszym zakresie pracy zdalnej. Udzielił też prostych instrukcji, jak zapobiegać zakażeniom, sugerując mycie rąk mydłem przez 30 sekund, witanie się bez podawania rąk i stosowanie płynów do dezynfekcji (Zełenski, 2020b). Ten przykład jest elementem wspomnianej już wcześniej bezpośredniej komunikacji ze społeczeństwem, która to z pewnością spowodowała spadek popularności Zełenskiego w latach 2020–2021. Warto zwrócić uwagę na ostatnie słowa tego wystąpienia, bowiem stanowią one w istocie apel o odpowiedzialność, krytyczne myślenie i nieuleganie dezinformacji, mogącej siać panikę. Przemówienia związane z pandemią koronawirusa stanowią całą grupę w klasyfikacji

zastosowanej w niniejszym artykule, a treści kolejnych z nich stanowią w zasadzie rozwinięcie i uszczegółowienie poprzednich. Oprócz ogłaszania nowych ograniczeń dotyczących funkcjonowania obiektów użyteczności publicznej (Zełenski, 2020c) i apelowania o korzystanie ze sprawdzonych źródeł informacji, prezydent sugerował Ukraincom, co mogą robić w czasie kwarantanny, polecał np. oglądanie filmów (z podaniem konkretnych propozycji), zdalną wycieczkę po muzeach zlokalizowanych na świeżym powietrzu oraz domowe ćwiczenia fizyczne (Zełenski, 2020d; 2020e; 2020f; 2020i). Trzeba zwrócić uwagę na wyraźne polecenie dla lekarzy i dyrektorów placówek opieki medycznej (wystąpienie z dnia 26 marca 2020 r.), aby nie przyjmowali oni korzyści finansowych w zamian za lepsze warunki pobytu w podległych im ośrodkach oraz groźbę sankcji za takie działania. Podkreślił przy okazji, że nie będzie preferencyjnego traktowania polityków i biznesmenów w tym zakresie. Przywołał w tym kontekście okres Związku Radzieckiego, mówiąc, że „nie będzie oddziałów specjalnych dla członków Komitetu Centralnego” (Zełenski, 2020g). Przemówienie z dnia 1 kwietnia 2020 r. również zawierało odniesienie do czasów radzieckich, a dokładniej do sytuacji, jaka miała miejsce w Kijowie po katastrofie w Czarnobylu 26 kwietnia 1986 r. Początkowo celowo nie informowano obywateli o zagrożeniu promieniowaniem radioaktywnym, a zbliżało się Święto Pracy, podczas którego w państwach bloku wschodniego były organizowane huczne pochody. Kiedy ówczesny I sekretarz Komitetu Centralnego Komunistycznej Partii Ukrainy Wołodymyr Szczerbycki zadzwonił do Moskwy z pytaniem, czy odwołać centralne uroczystości w stolicy, zagrożono mu usunięciem ze struktur partyjnych. W efekcie, 1 maja 1986 r. w Kijowie maszerowały tłumy ludzi, nieświadome zagrożenia. Zełenski powołał się na ten wątek, porównując niewidzialne niebezpieczeństwo związane z promieniowaniem do niewidzialnego niebezpieczeństwa związanego z COVID-19 (Zełenski, 2020h). Obydwa przypadki wspomnień można rozumieć nie tylko jako praktyczne przykłady zjawisk niepożądanych, ale także jako wskazówkę, że okres Ukraińskiej Socjalistycznej Republiki Radzieckiej (USSR) bezpowrotnie minął, a współczesna Ukraina chce się od jej dziedzictwa oddzielić.

Apelle pandemiczne prezydenta cechują się konsekwencją i ciągłością przekazywanych informacji, z jednoczesnym naciskiem na ich zrozumiałość nie tylko przez wykształconą część społeczeństwa. Szczegółowe rady dotyczące życia codziennego w reżimie sanitarnym i odwoływanie się do prostych perypetii życiowych należy uznać za ważny element zmniejsza-

nia dystansu pomiędzy najwyższymi urzędnikami państwowymi a obywatelami. Zwracają uwagę powtarzające się odwołania do Boga i religii, szczególnie widoczne w związku z wielkanocnymi tradycjami. Zełenski namawiał mieszkańców Ukrainy, aby Wielkanoc w czasie pandemii spędzili w domu, nawiązując do przykazania miłości Boga i bliźniego. Jego realizacja w ówczesnej sytuacji miała się przejawiać w nie stwarzaniu możliwości do rozprzestrzeniania zakażeń podczas rodzinnych spotkań świątecznych. Składając życzenia (18 kwietnia 2020 r.), prezydent zwrócił uwagę, że dzięki większej ilości czasu przeżytego w domu, rodziny będą miały możliwość wspólnego przygotowania potraw świątecznych, malowania pisanek i pieczenia ciast. Spożywane dania dadzą szansę na przypomnienie sobie, że „kuchnia ukraińska jest najlepsza na świecie” (Zełenski, 2020j). W tych słowach wyraźnie widać dążenie do utrwalenia tradycyjnych wartości, mających bezpośredni wpływ na konsolidację mieszkańców kraju. Odwoływanie się do chrześcijaństwa, a także do własnej wiary w Boga pokazuje postrzeganie religii przez Zełenskiego jako czynnika cementującego naród i gruntującego świadomość jego jedności. Trzeba dodać, że w wypowiedziach tych nie zaobserwowano określeń wartościujących poszczególne wyznania, a raczej motywy podkreślające wiarę w jednego i tego samego Boga.

W wystąpieniu z dnia 23 kwietnia 2020 r. pojawiła się relacja o dostarczeniu przez samolot An-225 „*Mrija*” na Ukrainę ponad dwunastu milionów masek ochronnych oraz tysięcy kombinezonów i okularów (Zełenski, 2020k). Ten największy transportowy statek powietrzny świata, należący do ukraińskiego przedsiębiorstwa lotniczego Antonov Airlines, odegrał istotną rolę w dostarczaniu wielu krajom świata środków potrzebnych do walki z koronawirusem w pierwszej połowie 2020 r. (Sabak, 2020). Oblatany w 1988 r., pierwotnie planowany do przenoszenia na grzbiecie promu kosmicznego Buran, An-225 był zdolny do przewożenia niestandardowej wielkości ładunków, będąc swego rodzaju wizytówką Ukrainy w różnych zakątkach planety. Gdziekolwiek się pojawiał, zawsze wzbudzał zainteresowanie lokalnych mediów i pasjonatów lotnictwa. Prezydent wykorzystał powszechnie rozpoznawalny wizerunek maszyny także w wystąpieniu podczas obchodów Dnia Niepodległości Ukrainy (24 sierpnia 2020 r.), mówiąc o zanoszeniu marzeń Ukraińców do nieba przez ten samolot (Zełenski, 2020p), posiadający określenie „*Mrija*”, co w tłumaczeniu na język polski oznacza „marzenie”. Warto dodać, że konferencję prasową z okazji drugiej rocznicy objęcia urzędu przez Zełenskiego zorganizowano w hangarze Zakładu Lotniczego An-

tonov, gdzie znajduje się drugi, nieukończony egzemplarz An-225, co miało podkreślić dążenia Ukrainy do realizacji założonych planów (Minačov, 2021).

W apelu z okazji Dnia Pamięci i Pojednania (8 maja 2020 r.), oprócz złożenia hołdu wszystkim tym, którzy walczyli z nazizmem podczas II wojny światowej, prezydent przypomniał również o lekcji, płynącej z tamtych tragicznych wydarzeń dla całego współczesnego świata. Mówił także o bohaterskich zmaganiach żołnierzy ukraińskich, broniących swojej ojczyzny przed wrogiem (Zełenski, 2021). Słowa te wypowiedział będąc w Ługańsku, a więc na obszarze tymczasowo opanowanym przez prorosyjskich separatystów. Wybór takiego miejsca miał pokazać, że głowa państwa nie godzi się na utratę przez Ukrainę żadnych terytoriów i wierzy w odzyskanie nad nimi całkowitej kontroli w przyszłości. Z kolei następnego dnia, 9 maja 2020 r., Ukraina obchodzi Dzień Zwycięstwa nad Nazizmem w II Wojnie Światowej. W okolicznościowym orędziu Zełenski podkreślił liczny udział Ukraińców w koalicji antyhitlerowskiej oraz przypomniał, że około ośmiu milionów z nich straciło życie w wielu krajach na różnych kontynentach. Zwrócił uwagę na to, że Ukraina już szósty rok z rzędu broni się przed najeźdźcami i wyraził nadzieję na przyjsie dnia, kiedy będzie można umieścić dzwony symbolizujące jedność i pokój w Doniecku i Symferopolu, stolicy Autonomicznej Republiki Krymu (Zełenski, 2020m). Te lokalizacje są kolejnym podkreśleniem przynależności do Ukrainy obszarów, chwilowo stanowiących obszar konfliktu.

28 czerwca 2020 r. prezydent wygłosił krótkie przemówienie z okazji Dnia Konstytucji. Ten dzień upamiętnia uchwalenie przez Radę Najwyższą Konstytucji Ukrainy w dniu 28 czerwca 1996 r. Przyjęcie tego dokumentu odbyło się po długich i burzliwych dyskusjach dopiero pięć lat od proklamowania niepodległości. Spór o podział kompetencji pomiędzy prezydentem a parlamentem spowodował, że Ukraina przyjęła nową ustawę zasadniczą jako ostatnia spośród państw postradzieckich. Mówiąc o tym, czym jest konstytucja, opisał ją jako fundament stabilizujący cały kraj. Podkreślił, że to na niej opiera się budowa społeczeństwa obywatelskiego, zachęcając jednocześnie do poszanowania przepisów z niej wpływających (Zełenski, 2020n). To kolejny przykład starań prezydenta o utrwalenie wśród Ukraińców demokratycznych postaw, tak ważnych dla umacniania szacunku i równości wśród obywateli. 16 lipca 2020 r. przypadła 30. rocznica przyjęcia przez Radę Najwyższą USRR Deklaracji o państwowej suwerenności Ukrainy. Wprawdzie Serhy Yekelchuk

pisze o niej w następujący sposób: „Ten symboliczny akt, potwierdzający w zasadzie niezależność republiki, nie oznaczał jeszcze ogłoszenia niepodległości. Było to raczej niewiążące oświadczenie o wyższości praw ukraińskich nad ustawami Związku Sowieckiego, dokument naśladujący podobne deklaracje, przyjęte niedawno przez Rosję i inne republiki.” (Yekelchik, 2009, s. 268), jednak dla prezydenta przypomnienie tego wydarzenia i jednomyślności ówczesnych deputowanych było okazją do ponowienia apeli o solidarność zarówno w społeczeństwie, jak i wśród parlamentarzystów. Choć wyniki wyborów parlamentarnych z lipca 2019 r. dały prezydenckiej partii Sługa Narodu samodzielną większość, pozwalającą na szybkie uchwalanie aktów normatywnych, to w praktyce, na skutek wewnętrznego zróżnicowania poglądów oraz konkurowania ze sobą grup interesu kontrolowanych przez oligarchów (m.in. Ihora Kołomojskiego), przywódcy ugrupowania coraz częściej musieli szukać głosów poparcia wśród bloków opozycyjnych, gdyż nie byli w stanie przegłosować ustaw własnymi siłami (Matuszak, 2021). Przemawiając wówczas przed Radą Najwyższą, Zełenski po raz kolejny wezwał do zjednoczenia wszystkich wokół wspólnych idei i zaznaczył konieczność odzyskania kontroli nad terytoriami na wschodzie kraju (Zełenski, 2020o).

23 września 2020 r. prezydent Ukrainy wygłosił orędzie podczas 75. sesji Zgromadzenia Ogólnego Organizacji Narodów Zjednoczonych (ONZ), tym razem odbywającego się w formie zdalnej, z uwagi na pandemię COVID-19. Odwołał się wówczas do motywów, towarzyszących przywódcom krajów założycielskich ONZ (do których należała także Ukraina, jako republika radziecka) tuż po zakończeniu II wojny światowej, doceniając jednocześnie wkład, jaki ta organizacja wniosła w utrzymanie światowego pokoju. Jednocześnie zaznaczył konieczność zmian systemowych w jej strukturze – jako objaw niedoskonałości przedstawił fakt, że Federacja Rosyjska (stały członek Rady Bezpieczeństwa ONZ) od 2014 r. bezpośrednio narusza integralność terytorialną Ukrainy, okupując Półwysp Krymski i prowadząc działania wojenne w Donbasie. Zwrócił uwagę na notoryczne łamanie praw człowieka na Krymie, prześladowanie tam Ukraińców i Tatarów Krymskich oraz militaryzację okolic Półwyspu (Zełenski, 2020r). Ten apel miał na celu przypomnienie społeczności międzynarodowej o sprawie ukraińskiej i podkreślenie, że w dobie globalnych współzależności rządzących światem, konflikt ten ma wpływ na równowagę sił w całym regionie, a destabilizacja sytuacji może przyczynić się do poważnych zmian w ustalonym porządku. Wypowiedziane wówczas słowa należy uznać za element konsekwentnej

polityki komunikacyjnej prezydenta, nakierowanej na zwiększenie zainteresowania światowych decydentów wojną na Ukrainie i dążenie do przywrócenia integralności terytorialnej kraju.

20 października 2020 r., dokładnie rok i pięć miesięcy od objęcia urzędu, Zełenski skierował do Rady Najwyższej orędzie dotyczące sytuacji wewnętrznej na Ukrainie i jej otoczenia zewnętrznego. W istocie było to podsumowanie dotychczasowej realizacji programu wyborczego i przedstawienie perspektyw na kolejne lata rządów. Oprócz sprawozdania z działań podjętych w związku z pandemią COVID-19, zawierało ono także plany budowy nowych przejść granicznych pomiędzy Ukrainą a Autonomiczną Republiką Krymu oraz samozwańczymi republikami ludowymi. Prezydent podkreślił konieczność modernizacji armii i przebudowy jej struktur dowodzenia według standardów Sojuszu Północnoatlantyckiego (NATO), wspominał też o organizacji wspólnych ćwiczeń. To pokazuje świadomość głowy państwa o wadze i konieczności dalszego rozwoju Sił Zbrojnych Ukrainy, jak również przekonanie o nieustannym zagrożeniu ze strony Federacji Rosyjskiej. Po raz kolejny przypominał także o reformie służby zdrowia, noszącej wciąż brzemień z czasów USRR. Mówił o budowie specjalnych stref ekonomicznych z ułatwieniami dla inwestorów zagranicznych jako głównym katalizatorze rozwoju ekonomicznego kraju i bezwzględnej potrzebie rozwoju nowoczesnych technologii, w tym informatycznych (Zełenski, 2020s). Katalog zadań wymieniony przez Zełenskiego świadczy z jednej strony o wielości problemów, z którymi zmagają się Ukraina, a które to nie zostały rozwiązane przez ostatnie trzydzieści lat niepodległości, z drugiej zaś strony pokazuje chęć usprawnienia funkcjonowania państwa według nowoczesnych standardów, przyjętych wcześniej w świecie zachodnim.

21 listopada 2020 r. prezydent wygłosił apel do narodu z okazji Dnia Godności i Wolności. To jedno z najmłodszych świąt ukraińskich, ustanowione na mocy dekretu prezydenta Petra Poroszenki z dnia 13 listopada 2014 r. i mające upamiętnić Pomarańczową rewolucję z przełomu lat 2004 i 2005 oraz Rewolucję godności (znaną także pod określeniem Euromajdan) z końca 2013 r. i początku 2014 r. (Ukaz..., 2014). Zełenski zaznaczył, że te wydarzenia pokazują nie tylko rolę, jaką odgrywa zjednoczone społeczeństwo w budowaniu najnowszej historii Ukrainy, ale też wagę obywatelskiego poczucia odpowiedzialności za swoją ojczyznę i jej losy. Podkreślił gotowość do obrony fundamentalnych wartości, demokracji, praworządności i przede wszystkim, integralności terytorialnej kraju (Zełenski, 2020t).

W przemówieniu z dnia 28 lipca 2021 r., wygłoszonym z okazji Dnia Chrztu Rusi Kijowskiej – Ukrainy, prezydent Zełenski przypomniał o ciągłości historycznej dawnej Rusi Kijowskiej i współczesnej Ukrainy, wskazując na ponad tysiącletnie dziedzictwo (Zełenski, 2021). Wymienił najważniejsze pomniki kultury narodowej i przywołał kluczowe dla jedności Ukraińców wydarzenia. Wypowiedział te słowa, przebywając w kijowskim Soborze Sofijskim, którego początki datuje się na drugą dekadę XI w. (Kostiuk, 2010). Takie kształtowanie świadomości dziejowej społeczeństwa miało na celu odparcie argumentu o braku historycznych podstaw istnienia Ukrainy, często przytaczanego przez rosyjską propagandę.

Ostatnie analizowane w niniejszej publikacji wystąpienie to mowa z dnia 19 lutego 2022 r., wygłoszona w czasie 58. Monachijskiej Konferencji Bezpieczeństwa, na pięć dni przed militarną agresją Federacji Rosyjskiej na Ukrainę. Prezydent wyraźnie wskazał na niedostateczną skuteczność międzynarodowych instytucji w zapewnianiu światowego pokoju i bezpieczeństwa, mówił także o widocznej porażce dotychczasowej polityki tolerowania wykroczeń prezydenta Władimira Putina przeciwko globalnemu porządkowi. Apelowo o budowę nowego, uniwersalnego ładu, zwracając uwagę na szerokie konsekwencje aneksji Krymu i wojny w Donbasie. Kończąc, wspominał też o możliwościach wsparcia Ukrainy przez inne państwa, m.in. poprzez gwarancje energetyczne (istotne w kontekście zależności od surowców energetycznych, pochodzących z Federacji Rosyjskiej) oraz dostawy uzbrojenia i wyposażenia dla Sił Zbrojnych, które wobec rosyjskiego zagrożenia bronią nie tylko bezpieczeństwa i wolności Ukrainy, ale i całej Europy (Zełenski, 2022). Trzeba zaznaczyć, że w czasie wystąpień prelegentów w Monachium, przy granicy Rosji i Białorusi z Ukrainą znajdowało się, według szacunków, około 150 000 rosyjskich żołnierzy, co mogło sugerować zbliżającą się militarną inwazję na Ukrainę (*Russian...*, 2022).

Celem niniejszego artykułu było zbadanie, w jaki sposób zmieniały się oficjalne wystąpienia prezydenta Ukrainy Wołodymyra Zełenskiego w okresie od jego zaprzysiężenia (20 maja 2019 r.), do początku militarnej agresji Federacji Rosyjskiej na Ukrainę (24 lutego 2022 r.). Wyraźny wzrost ilości elementów antywojennych można zaobserwować dopiero w ostatnim analizowanym wystąpieniu, kiedy wojska masowo

gromadzone przez Federację Rosyjską przy granicy z Ukrainą zaczęły wzbudzać powszechne zaniepokojenie. Wątki te wcześniej były również obecne przez cały czas, ze szczególnym przypominaniem o jedności społeczeństwa, wspólnych korzeniach historycznych i religijnych oraz znaczeniu bohaterskich żołnierzy Sił Zbrojnych. Budowa świadomości narodowej była realizowana także poprzez przypominanie o ukraińskim dorobku, o tym, czym Ukraina może się pochwalić przed społecznością światową. Zmiany w wystąpieniach były spowodowane bieżącą sytuacją w kraju, np. wzrostem zachorowań na COVID-19, powołaniem nowego gabinetu, czy też zagrożeniem wojną z Federacją Rosyjską. Prezydent wielokrotnie wskazywał na konieczność zjednoczenia narodu, budowy porozumienia ponad podziałami, zwracając uwagę na siłę wypływającą z konsolidacji społeczeństwa wokół wspólnych idei. Podkreślał chęć dążenia do integracji z Unią Europejską i NATO, czemu służyć miały zakrojone na szeroką skalę reformy struktur administracyjnych, modernizacja technologiczna i informatyzacja państwa. Nie można pominąć również bezpośredniego stosunku Zełenskiego do obywateli, co było szczególnie widoczne w pierwszym okresie pandemii COVID-19. Przekazywane decyzje o wprowadzanych obostrzeniach, połączone z praktycznymi wskazówkami dotyczącymi życia codziennego można odebrać jako rzeczywiste zaangażowanie głowy państwa w bieżące problemy. Apele prezydenta w sprawie odzyskania kontroli nad samozwańczymi republikami ludowymi na wschodzie kraju oraz Półwyspem Krymskim nie należą do wątków jednostkowych, co buduje wrażenie traktowania tego problemu jako najwyższej wagi, i który to Zełenski starał się konsekwentnie nagłaśniać na forach międzynarodowych. Z wystąpień wynika, że prezydent planował dokonać tego na drodze pokojowej, podejmując inicjatywy w ramach rozmów formatu normandzkiego, czy przez próbę organizowania mediacji międzynarodowej. Z drugiej strony, często podkreślana waga wojska, jego modernizacja oraz rozwój produkcji uzbrojenia pokazuje, że kraj ten wyciągnął naukę z bolesnej porażki w latach 2014/2015, gdzie siły ukraińskie nie potrafiły stawić skutecznego oporu najeźdźcom i – stawiając na rozwiązania dyplomatyczne – intensywnie przygotowywał się do prawdopodobnego, przyszłego konfliktu.

Katalogi wymienianych problemów, widoczne szczególnie w wystąpieniach kierowanych do Rady Najwyższej, pokazują z jednej strony liczne zadania stojące przed politykami, z drugiej zaś determinację prezydenta do przeprowadzenia gruntownych reform w kraju. Okolicznościowe wystąpienia z okazji świąt państwowych, z wieloma odwołaniami do

ważnych wydarzeń z dziejów Ukrainy stanowią dopełnienie kształtowania własnego bytu państwowego, odrębnego i niezależnego od innych. Trzeba zauważyć, że obietnice wyborcze Zełenskiego, oprócz szybkich i gruntownych reform w kraju zawierały również postulat zastąpienia starych, skorumpowanych polityków nowymi twarzami, fachowcami w swoich dziedzinach. Jednak w zastanym, opornym na zmiany układzie nie udało się tego założenia do końca zrealizować. Oprócz braku doświadczenia kadr, bolączką stanowiły również wpływy grup interesu, funkcjonujących wewnątrz prezydenckiego ugrupowania Sługa Narodu. Trudno jest oprzeć się wrażeniu, że Zełenski, jako osoba bez doświadczenia politycznego, z czasem został wchłonięty przez system, co realnie utrudniło mu skuteczne działanie. Z pewnością w kreowaniu swojego wizerunku pomogło mu doświadczenie aktorskie, jak również umiejętność sprawnego korzystania z mediów społecznościowych.

Bibliografia

- Barkar D. (2020), *Xto takyj Denys Shmyhal: vse, shho vidomo pro novoho prem'jera*, „Radio Svoboda”, <https://www.radiosvoboda.org/a/denys-shmyhal-vse-shcho-vidomo/30416925.html>, 20.03.2022.
- Blasts rock Ukrainian cities as Putin declares war* (2022), „Politico”, <https://web.archive.org/web/20220224064603/https://www.politico.eu/article/putin-announces-special-military-operation-in-ukraine/>, 19.03.2022.
- Bodalska B. (2019), *Ukraina: Kryzys czy „bezsensowny sprzeciw”?*, „EURACTIV.pl”, <https://www.euractiv.pl/section/polityka-zagraniczna-ue/news/ukraina-kryzys-czy-bezsensowny-sprzeciw/>, 19.03.2022.
- Holova SBU Hrycak zalyshyvsvya na svoiyi posadi* (2019), 5.ua, <https://www.5.ua/polityka/holova-sbu-hrytsak-zalyshyvsvia-na-svoii-posadi-193671.html>, 19.03.2022.
- Hrycak J. (2000), *Historia Ukrainy 1772–1999. Narodziny nowoczesnego narodu*, Instytut Europy Środkowo-Wschodniej, Lublin.
- Hubarev V. (2004), *Istoriya Ukrayiny: Dovidnyk shkolyara i studenta*, Tovarystvo z obmezhenoju vidpovidalnistyu «Vyrobynocho-komercyjna firma „BAO”», Donieck.
- Iwański T., Matuszak S., Nieczytor K., Żochowski P. (2020), *Ani cud, ani katastrofa – rok prezydentury Zełenskiego*, „Komentarze OSW. Ośrodek Studiów Wschodnich”, nr 334.
- Kostiuk B. (2010), *Nove datuvannya xramu Svyatoyi Sofiyi Kyivskoyi*, „Radio Svoboda”, <https://www.radiosvoboda.org/a/1949407.html>, 8.04.2022.
- Matuszak S. (2021), *Ukraina Zełenskiego: szwankujące mechanizmy władzy*, „Komentarze OSW. Ośrodek Studiów Wschodnich”, nr 372.

- Minakov M. (2021), *Zelensky's Presidency at the Two-Year Mark*, „Wilson Center”, <https://www.wilsoncenter.org/blog-post/zelenskys-presidency-two-year-mark>, 29.03.2022.
- Novym Prem'yer-ministrom Ukrainy stav Oleksij Honcharuk* (2019), [kmu.gov.ua, https://web.archive.org/web/20190829163318/https://www.kmu.gov.ua/ua/news/novim-premyer-ministrom-ukrayini-stav-oleksij-goncharuk](https://web.archive.org/web/20190829163318/https://www.kmu.gov.ua/ua/news/novim-premyer-ministrom-ukrayini-stav-oleksij-goncharuk), 20.03.2022.
- Postanova Centralnoyi Vyborschoyi Komisiyi pro oprylyudnennya rezultativ povtorno-holosuvannya 26 hrudnya 2004 roku z vyboriv Prezydenta Ukrainy* (2005), [cvk.gov.ua, https://act.cvk.gov.ua/acts/pro-oprylyudnennya-rezultativ-povtornogo-golosuvannya-26-gradnya-2004-roku-z-vivoriv-prezidenta-ukraini.html](https://act.cvk.gov.ua/acts/pro-oprylyudnennya-rezultativ-povtornogo-golosuvannya-26-gradnya-2004-roku-z-vivoriv-prezidenta-ukraini.html), 19.03.2022.
- Postanova Centralnoyi Vyborschoyi Komisiyi pro povidomlennya pro rezultaty vyboriv Prezydenta Ukrainy 14 lystopada 1999 roku* (1999), [cvk.gov.ua, https://act.cvk.gov.ua/acts/pro-povidomlennya-pro-rezultaty-vivoriv-prezidenta-ukraini-14-listopada-1999-roku.html](https://act.cvk.gov.ua/acts/pro-povidomlennya-pro-rezultaty-vivoriv-prezidenta-ukraini-14-listopada-1999-roku.html), 19.03.2022.
- Protokol Centralnoyi Vyborschoyi Komisiyi pro rezultaty povtorno-holosuvannya z vyboriv Prezydenta Ukrainy* (2010), [cvk.gov.ua, https://cvk.gov.ua/wp-content/uploads/2018/10/protokol_cvk_07022010-1.pdf](https://cvk.gov.ua/wp-content/uploads/2018/10/protokol_cvk_07022010-1.pdf), 19.03.2022.
- Protokol Centralnoyi Vyborschoyi Komisiyi pro rezultaty vyboriv Prezydenta Ukrainy* (2014), [cvk.gov.ua, https://cvk.gov.ua/wp-content/uploads/2018/10/protokol_cvk_25052014.pdf](https://cvk.gov.ua/wp-content/uploads/2018/10/protokol_cvk_25052014.pdf), 19.03.2022.
- Rada ne zvilnyla Poltoraka z posady* (2019), „Ukrinform”, https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/2716017-rada-ne-zvilnyla-poltoraka-z-posadi.html, 19.03.2022.
- Radchuk O. (2019), *Kodeks pid yalynku: yaki zminy hotuyut novi vyborchi pravyla, slovovidilo.ua*, <https://www.slovovidilo.ua/2019/12/21/kolonka/aleksandr-radchuk/polityka/kodeks-yalynku-yaki-zminy-hotuyut-novi-vyborchi-pravyla>, 19.03.2022.
- Reagan R. (1981), *Inaugural Address 1981*, [reaganlibrary.gov, https://www.reaganlibrary.gov/archives/speech/inaugural-address-1981](https://www.reaganlibrary.gov/archives/speech/inaugural-address-1981), 19.03.2022.
- Russian troops ,poised to strike' Ukraine: US defence chief* (2022), „France 24”, <https://www.france24.com/en/live-news/20220219-russian-troops-poised-to-strike-ukraine-us-defence-chief>, 8.04.2022.
- Sabak J. (2020), *An-225 w Warszawie. Pandemia sezonem dla gigantów [ANALIZA]*, „Defence24.pl”, <https://defence24.pl/przemysl/an-225-w-warszawie-pandemia-sezonem-dla-gigantow-analiza>, 29.03.2022.
- Ukaz Prezydenta Ukrainy №872/2014* (2014), [president.gov.ua, https://www.president.gov.ua/documents/8722014-18001](https://www.president.gov.ua/documents/8722014-18001), 8.04.2022.
- Volodymyr Zelenskyj sklav prysyahu Prezydenta Ukrainy* (2019), [president.gov.ua, https://www.president.gov.ua/news/volodimir-zelenskij-sklav-prisyagu-prezidenta-ukrayini-55477](https://www.president.gov.ua/news/volodimir-zelenskij-sklav-prisyagu-prezidenta-ukrayini-55477), 19.03.2022.

- Vybyry do Verxovnoyi Rady Ukrayiny 2019. Rezultaty pidrakhunku holosiv* (2019), „Ukrayinska pravda”, <https://www.pravda.com.ua/articles/2019/07/21/7221526/>, 19.03.2022.
- Yekelchyk S. (2009), *Ukraina. Narodzyny nowoczesnego narodu*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków.
- Zelenski W. (2019a), *Inavhuracijna promova Prezydenta Ukrayiny Volodymyra Zelenskoho*, president.gov.ua, <https://www.president.gov.ua/news/inavguracijna-promova-prezidenta-ukrayini-volodimira-zelensk-55489>, 19.03.2022.
- Zelenski W. (2019b), *Vystup Prezydenta Ukrayiny pid chas urochystostej z naho-dy Dnya Nezalezhnosti*, president.gov.ua, <https://www.president.gov.ua/news/vistup-prezidenta-ukrayini-pid-chas-urochystostej-z-nagodi-d-56937>, 19.03.2022.
- Zelenski W. (2019c), *Pozacherhove poslannya Prezydenta Ukrayiny do Verxovnoyi Rady*, president.gov.ua, <https://www.president.gov.ua/news/pozachergove-poslannya-prezidenta-ukrayini-do-verhovnoyi-rad-56981>, 19.03.2022.
- Zelenski W. (2020a), *Vystup Prezydenta Ukrayiny Volodymyra Zelenskoho na poza-cherhovomu zasidanni Verxovnoyi Rady*, president.gov.ua, <https://www.president.gov.ua/news/vistup-prezidenta-ukrayini-volodimira-zelenskogo-na-pozacher-60017>, 20.03.2022.
- Zelenski W. (2020b), *Zvernennya Prezydenta Volodymyra Zelenskoho shhodo zaxodiv z protydyi poshyrennyu koronavirusu v Ukrayini*, president.gov.ua, <https://www.president.gov.ua/news/zvernennya-prezidenta-volodimira-zelenskogo-shodo-zahodiv-z-60161>, 25.03.2022.
- Zelenski W. (2020c), *Zvernennya Hlavy derzhavy shhodo protydyi koronavirusu*, president.gov.ua, <https://www.president.gov.ua/news/zvernennya-glavi-derzhavi-shodo-protidyi-koronavirusu-60181>, 25.03.2022.
- Zelenski W. (2020d), *Zvernennya Prezydenta Ukrayiny u zv'yazku iz zaprovadzhen-nyam karantynu*, president.gov.ua, <https://www.president.gov.ua/news/zvernennya-prezidenta-ukrayini-u-zvyazku-iz-zaprovadzhenyam-60205>, 25.03.2022.
- Zelenski W. (2020e), *Zvernennya Hlavy derzhavy shhodo protydyi koronavirusu*, president.gov.ua, <https://www.president.gov.ua/news/zvernennya-glavi-derzhavi-shodo-protidyi-koronavirusu-60225>, 25.03.2022.
- Zelenski W. (2020f), *Zvernennya Prezydenta Ukrayiny shhodo zabezpechennya zasobamy, neobxidnymi dlya borotby z poshyrennyam koronavirusu*, president.gov.ua, <https://www.president.gov.ua/news/zvernennya-prezidenta-ukrayini-shodo-zabezpechennya-zasobami-60261>, 25.03.2022.
- Zelenski W. (2020g), *Zvernennya Hlavy derzhavy shhodo prodovzhennya borotby z koronavirusom v Ukrayini*, president.gov.ua, <https://www.president.gov.ua/news/zvernennya-glavi-derzhavi-shodo-prodovzhennya-borotbi-z-koro-60329>, 25.03.2022.
- Zelenski W. (2020h), *Zabezpechennya zasobamy zaxystu vid koronavirusu, socialna pidtrymka ta robochi misyca: zvernennya Volodymyra Zelenskoho do ukray-*

- inciv*, president.gov.ua, <https://www.president.gov.ua/news/zabezpechennya-zasobami-zahistu-vid-koronavirusu-socialna-pi-60445>, 25.03.2022.
- Zelenski W. (2020i), *Sytuaciya v Zoni vidchuzhennya, svyatkuvannya Velykodnya ta borotba z koronavirusom: zvernennya Prezydenta Ukrainy do hromadyan*, president.gov.ua, <https://www.president.gov.ua/news/sytuaciya-v-zoni-vidchuzhennya-svyatkuvannya-velikodnya-ta-b-60637>, 25.03.2022.
- Zelenski W. (2020j), *Zvernennya Prezydenta z nahody Velykodnya*, president.gov.ua, <https://www.president.gov.ua/news/zvernennya-prezydenta-z-nagodi-velikodnya-60713>, 25.03.2022.
- Zelenski W. (2020k), *Zvernennya Prezydenta Ukrainy shodo situaciji z protydiyeyu koronavirusu*, president.gov.ua, <https://www.president.gov.ua/news/zvernennya-prezydenta-ukrayini-shodo-situaciji-z-protidiyeyu-60813>, 29.03.2022.
- Zelenski W. (2020l), *Zvernennya Hlavy derzhavy z nahody Dnya pamyati ta pryymrennya*, president.gov.ua, <https://www.president.gov.ua/news/zvernennya-hlavy-derzhavi-z-nagodi-dnya-pamyati-ta-primirenn-61081>, 29.03.2022.
- Zelenski W. (2020m), *Zvernennya Prezydenta z nahody Dnya peremohy nad nacyzmom u Druhij svitovij vijni*, president.gov.ua, <https://www.president.gov.ua/news/zvernennya-prezydenta-z-nagodi-dnya-peremogi-nad-nacizmom-u-61097>, 29.03.2022.
- Zelenski W. (2020n), *Zvernennya Prezydenta Ukrainy z nahody Dnya Konstytuciyi*, president.gov.ua, <https://www.president.gov.ua/news/zvernennya-prezydenta-ukrayini-z-nagodi-dnya-konstytuciyi-61937>, 4.04.2022.
- Zelenski W. (2020o), *Vystup Prezydenta Ukrainy na urochystomu zasidanni Verxovnoyi Rady z nahody 30-richchya uxvalennya Deklaraciji pro derzhavnyj suverenitet*, president.gov.ua, <https://www.president.gov.ua/news/vistup-prezydenta-ukrayini-na-urochystomu-zasidanni-verhovno-62293>, 4.04.2022.
- Zelenski W. (2020p), *Promova Prezydenta z nahody Dnya Nezalezhnosti Ukrainy*, president.gov.ua, <https://www.president.gov.ua/news/promova-prezydenta-z-nagodi-dnya-nezalezhnosti-ukrayini-62953>, 29.03.2022.
- Zelenski W. (2020r), *Vystup Prezydenta Ukrainy Volodymyra Zelenskoho na zahalnyx debatax 75-yi sesiyi Heneralnoyi Asambleyi OON*, president.gov.ua, <https://www.president.gov.ua/news/vistup-prezydenta-ukrayini-volodimira-zelenskoho-na-zagalnih-63889>, 5.04.2022.
- Zelenski W. (2020s), *Poslannya Prezydenta Ukrainy Volodymyra Zelenskoho do Verxovnoyi Rady pro vnutrishnye ta zovnishnye stanovyshhe Ukrainy*, president.gov.ua, <https://www.president.gov.ua/news/poslannya-prezydenta-ukrayini-volodimira-zelenskoho-do-verho-64717>, 5.04.2022.
- Zelenski W. (2020t), *Zvernennya Prezydenta Ukrainy z nahody Dnya Hidnosti ta Svobody*, president.gov.ua, <https://www.president.gov.ua/news/zvernennya-prezydenta-ukrayini-z-nagodi-dnya-gidnosti-ta-svo-65169>, 8.04.2022.
- Zelenski W. (2021), «*Ukrayina. Kyivska Rus. 1033*»: *zvernennya Prezydenta Volodymyra Zelenskoho z nahody Dnya Xreshhennya Kyivskoyi Rusi – Ukrainy*,

president.gov.ua, <https://www.president.gov.ua/news/ukrayina-kiyivska-rus-1033-zvernennya-prezidenta-volodimira-69757>, 8.04.2022.

Zelenski W. (2022), *Výstup Prezidenta Ukrajiny na 58-j Myunxenskij konferenciji z pytan bezpeky*, president.gov.ua, <https://www.president.gov.ua/news/vistup-prezidenta-ukrajini-na-58-j-myunhenskij-konferenciji-72997>, 8.04.2022.

The evolution of the speeches of Volodymyr Zelensky as President of Ukraine before February 24, 2022

Summary

Volodymyr Zelensky, elected almost three years ago, was initially perceived in the context of his earlier acting career, which resulted in the lack of greater interest in the content of his speeches. The armed aggression of the Russian Federation towards Ukraine has drawn the world's attention to this country and its leader; the more so as the decisiveness and effectiveness of the actions taken began to be appreciated. The article aims to analyse the official speeches of President Volodymyr Zelensky, in the period from taking the oath before the Verkhovna Rada (May 20, 2019), to the beginning of the aggression on February 24, 2022. Based on the research using the content analysis method, it has been proven that the president's speeches are characterised by the consistency of the message and comprehensibility of the form. In their content, they emphasise the construction of a modern, democratic society and topics related to the national heritage and the current socio-political situation.

Key words: Zelensky, Ukraine, speech, society, reforms